

Lovforslag nr. L 36 – teknisk gennemgang – ULØ

Forslag til Lov om ændring af lov om planlægning, lov om Planklagenævnet og lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet (Fremme af vedvarende energi i den fysiske planlægning og effektivisering af sagsbehandling i Planklagenævnet og Miljø- og Fødevarerklagenævnet)

1. marts 2023

Plan- og
Landdistriktsstyrelsen

Dagsorden

1. Ændringer af planloven (Plan- og Landdistriktsstyrelsen)
2. Ændringer af lov om Planklagenævnet og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet (Erhvervsministeriet)

1. Ændringer af planloven

Baggrund

- Lovforslaget er en opfølgning på den daværende Bolig- og Planstyrelses "Evaluering af planloven m.v." fra marts 2021
- Lovforslaget udmønter
 - dele af den politiske aftale af 15. juni 2022 "Opfølgning på evaluering af planloven m.v." og
 - et delelement i stemmeaftale af 25. juni 2022 "Klimaaf tale om grøn strøm og varme 2022, Et grønnere og sikrere Danmark"

Ændringer af planloven – tre emner

- Klima i planlovens formålsbestemmelse
- Vindmøller og solceller i herregårds- og godslandskaber
- Klimabeskyttelse som national interesse

Klima i planlovens formålsbestemmelse I

Planlovens § 1, stk. 1:

Loven skal sikre en sammenhængende planlægning, der forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen, medvirker til at værne om landets natur og miljø *samt klima* og skaber gode rammer for vækst og udvikling i hele landet, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag med respekt for menneskets livsvilkår, bevarelse af dyre- og planteliv og øget økonomisk velstand.

Klima i planlovens formålsbestemmelse II

Planlovens § 1, stk. 2: Loven tilsigter særlig,

- at der ud fra en planmæssig og samfundsøkonomisk helhedsvurdering sker en hensigtsmæssig udvikling i hele landet og i de enkelte kommuner og lokalsamfund
- at der skabes og bevares værdifulde bebyggelser, bymiljøer og landskaber
- at skabe gode rammer for erhvervsudvikling og vækst
- at de åbne kyster fortsat skal udgøre en væsentlig naturværdi og landskabelig værdi
- at biodiversiteten understøttes, og at *udledning af drivhusgasser*, forurening af luft, vand og jord samt støjulemper forebygges
- at offentligheden i videst muligt omfang inddrages i planlægningsarbejdet
- at alsidighed i boligsammensætningen fremmes gennem mulighed for planlægning for almene boliger i byerne

Vindmøller og solceller i herregårds- og godslandskaber

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for sikring af landskabelige bevaringsværdier og beliggenheden af områder med landskabelig værdi, herunder større, sammenhængende landskaber (planlovens § 11 a, stk. 1, nr. 16)

Det foreslås, at der indsættes et nyt stk. 5 i planlovens § 11 b (kommuneplanens rammer for lokalplanlægningen):

Stk. 5. Kommunalbestyrelsen kan uanset retningslinjer efter § 11 a, stk. 1, nr. 16, fastsætte rammer [for indholdet af lokalplaner] for opstilling af vindmøller og solceller i landskaber, der kan karakteriseres som herregårdslandskaber eller godslandskaber. Dette gælder dog som udgangspunkt ikke, hvis det pågældende landskab kan karakteriseres som et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet.

Hvad er et herregårds- eller godslandskab?

- Betegnelsen ”herregårdslandskab” eller ”godslandskab” bruges om typer af landskaber, som har nogle karakteristika bestemt af beliggenheden af og udviklingen af herregårdene tilbage i tiden
- Disse landskaber er kendetegnet af store, åbne dyrkningsflader med meget begrænset bebyggelse, omkransende skovområder med indslag af enkeltstående træer, mindre træbevoksninger og naturarealer samt alléer
- De landskabsmæssige bevaringsværdier indgår derved i et samspil med de mere kulturarvsmæssige beskyttelsesværdier omkring selve hovedbygningen med bl.a. parkanlæg og større avlsbygninger

Kystnærhedszonen og anden lovgivning

- Planlovens øvrige regler og anden lovgivning gælder fortsat, fx kystnærhedszonen, naturbeskyttelsesloven og skovloven
- Kystnærhedszonen er en ca. 3 km bred zone langs de danske kyster, der er fastlagt i 1994 for at øge beskyttelsen af de åbne og ubebyggede kyststrækninger
- Det kræver *en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering* at inddrage nye arealer i byzone og planlægge for anlæg i landzone
- For de udpegede udviklingsområder i kystnærhedszonen gælder mere lempelige krav til planlægningen

Herregårds- og godslandskaber af en særlig kvalitet

- Ministeren for landdistrikter vil efter omstændighederne fremsætte indsigelse mod en kommunes planforslag, hvis der er tale om et område, der kan karakteriseres som et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet
- Miljøministeren vil vurdere, om der er tale om et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet
- Ministeren for landdistrikter vil have kompetencen til at afveje den nationale interesse i bevarelse af et herregårdslandskab eller godslandskab af en særlig kvalitet over for den nationale interesse i udbygning af vedvarende energi

Klimabeskyttelse som national interesse

- Planlovens § 29, stk. 1:
Ministeren for landdistrikter skal fremsætte indsigelse over for et forslag til kommuneplan og ændringer til en kommuneplan, der ikke er i overensstemmelse med nationale interesser vedrørende vækst og erhvervsudvikling, natur- og miljøbeskyttelse, *klimabeskyttelse*, kulturarvs- og landskabsbevarelse, hensyn til nationale og regionale anlæg eller regler og beslutninger efter § 3. Pligten gælder dog ikke, hvis forholdet er af underordnet betydning.

2. Ændringer af lov om Planklagenævn og lov om Miljø- og Fødevarerklagenævnet

Ændringer vedrørende klagesystemet

Aftale mellem Socialdemokratiet, Venstre, Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti – Opfølgning på evaluering af planloven mv.

Ændringer af klagesystemet med henblik på at fremme hurtige og smidige klageprocesser:

- Kravet om fuldtalligt nævn i Planklagenævnet ophæves, og der indføres krav om, at et fraværende medlem ikke må have den afgørende stemme.

Forbedring og effektivisering af opgaveløsningen i Nævnenes Hus:

- Fuldtidsansatte medarbejdere i Nævnenes Hus får mulighed for at repræsentere Planklagenævnet og Miljø- og Fødevarerklagenævnet i retssager, herunder møde i retten.

Øvrige ændringer:

- Begrænsning af prøvelsesadgangen i Planklagenævnet.

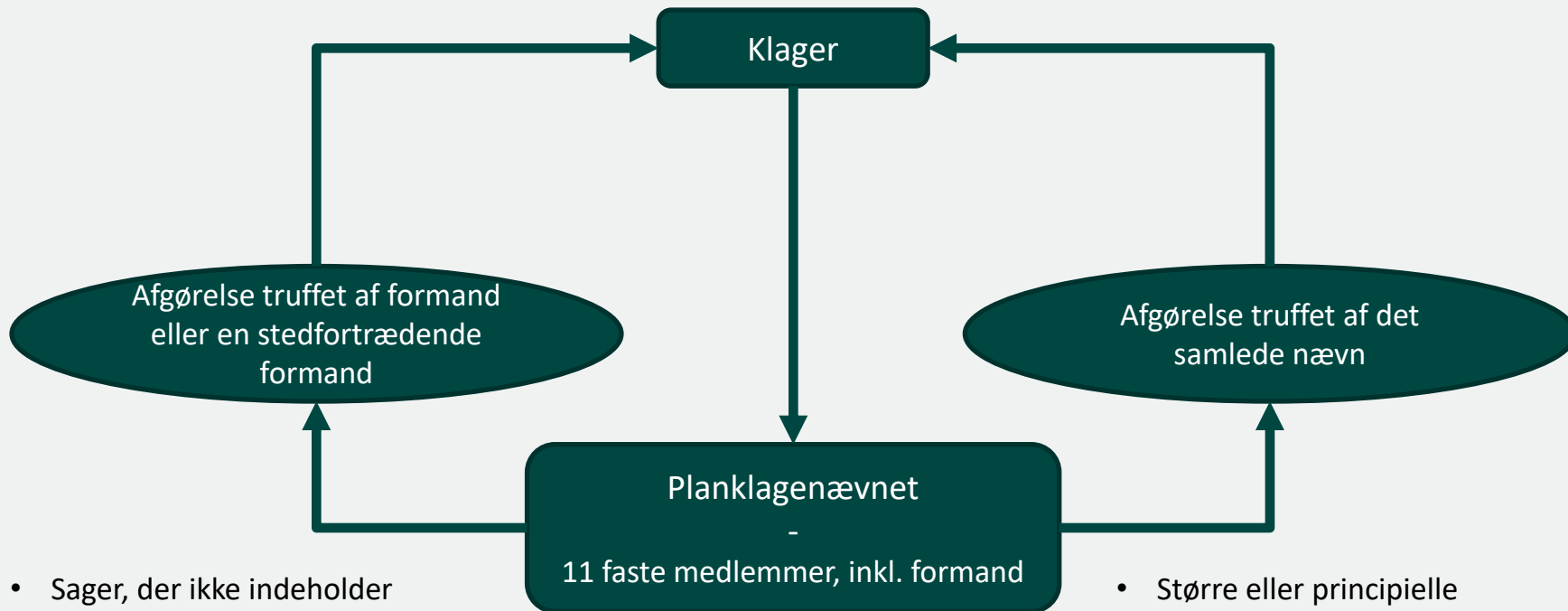
Planklagenævnet

- Planklagenævnet er klageinstans for administrative afgørelser, når det er fastsat ved lov:
 - Planloven, miljøvurderingsloven, sommerhusloven, masteloven, kolonihaveloven og lov om forbud mod at bruge bestemte ejendomme som samlingssted for en gruppe.
- Planklagenævnet understøtter en hurtig og tilgængelig måde at løse konflikter på, når de opstår mellem borgere, virksomheder og myndigheder.
- Planklagenævnet er uafhængigt og kan således ikke modtage instruktioner om, hvorledes konkrete sager skal behandles og afgøres.
- Nævnet er en del af den almindelige forvaltning og er derfor omfattet af de almindelige forvaltningsretlige regler og retsgrundsætninger, f.eks. officialprincippet og den almindelige vejledningspligt.
- Planklagenævnet har til opgave at påse, at førsteinstansers administrative afgørelser er lovmedholdige.
- Planklagenævnet er den øverste klageinstans, og nævnets afgørelser kan således ikke påklages til en anden administrativ myndighed, men de kan normalt indbringes for domstolene.

Typiske sager i Planklagenævnet

- Vedtagelse af lokalplaner, kommuneplantillæg og nye kommuneplaner
- Afgørelser om, at en plan efter planloven ikke skal miljøvurderes (screeningsafgørelse)
- Afgørelser om, hvorvidt et forhold er tilladt i henhold til lokalplanen
- Dispensationer fra lokalplaner
- Miljøvurdering af planer efter planloven
- Ekspropriation efter planloven
- Afgørelser om, at et forhold ikke kræver landzonetilladelse
- Landzonetilladelser

Krav om fuldtalligt nævn i Planklagenævnet ophæves (1)

- Sager, der ikke indeholder spørgsmål af større eller principiel betydning
- Sager, der alene angår retlige spørgsmål

- Større eller principielle afgørelser

Krav om fuldtalligt nævn i Planklagenævnet ophæves (2)

Gældende ret:

Planklagenævnet skal være fuldtalligt, når det træffer afgørelse i de klagesager, som formanden/en stedfortrædende formand ikke har kompetence til at behandle alene.

Udfordring:

I dag kan behandlingen af en klagesag blive forsinket pga. fravær hos et nævnsmedlem, hvis medlemmets suppleant ikke kan træde til.

Det betyder, at sagen ikke kan behandles på et planlagt nævnsmøde, og at sagsbehandlingstiden forlænges.

Lovforslaget:

For at implementere den politiske aftale foreslås det, at der indsættes en bestemmelse, hvorefter nævnet er beslutningsdygtigt, når mindst 10 af de 11 medlemmer, herunder formanden, er til stede.

Ved stemmelighed ved afstemning med 10 medlemmer foretages en skriftlig votering af det 11. medlem for at sikre, at et fraværende medlem ikke har den afgørende stemme.

Udtrykkelig adgang for Planklagenævnet til at begrænse prøvelsen (1)

Gældende ret:

Det tidligere Natur- og Miljøklagenævn havde en udtrykkelig regel om, at nævnet kunne begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over, ligesom nævnet kunne begrænse sin prøvelse til de væsentligste forhold, hvis en klage indeholder flere klagepunkter.

Udfordring:

Reglen, der var en kodificering af nævnets hidtidige praksis, blev videreført i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, men ved en fejl ikke i lov om Planklagenævnet.

Det svarer til Planklagenævnets gældende praksis.

Det vurderes hensigtsmæssigt med en udtrykkelig bestemmelse om Planklagenævnets prøvelse, der svarer til den bestemmelse, der gælder for Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Planklagenævnet er i forvejen omfattet af officialprincippet, som bl.a. indebærer, at nævnet ikke er bundet af parternes påstande og anbringender.

Udtrykkelig adgang for Planklagenævnet til at begrænse prøvelsen (2)

Lovforslaget:

Det foreslås, at der indsættes en udtrykkelig bestemmelse, hvorefter Planklagenævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til:

1. De forhold, der er klaget over
2. De væsentlige forhold, hvis en klage indeholder flere klagepunkter

Udtrykkelig adgang for Planklagenævnet til at begrænse prøvelsen (3)

Hvad betyder den foreslåede ændring om indsættelse af en udtrykkelig bestemmelse om begrænsning af Planklagenævnets prøvelse i praksis?

- Forslaget er en kodificering af nævnets gældende praksis.
- Forslaget betyder i praksis alene, at der indsættes en udtrykkelig bestemmelse om nævnets prøvelse loven.
- Der ændres i forhold til i dag ikke på:
 - Hvad borgere, organisationer eller virksomheder kan klage over.
 - Hvad nævnet prøver i en klagesag.

Udtrykkelig adgang for Planklagenævnet til at begrænse prøvelsen (4)

1. Planklagenævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de forhold, der er klaget over

Nævnet vil fortsat have mulighed for og efter omstændighederne pligt til at inddrage andre forhold end de, der er klaget over, f.eks.:

- Spørgsmål om overholdelse af gældende EU-ret.
- Tilsidesættelse af grundlæggende forvaltningsretlige grundsætninger om f.eks. habilitet.

Nævnet prøver således, hvis det er relevant i den konkrete sag, andre dele af afgørelsen end de påklagede, ligesom nævnet kan oplyse sagen yderligere både i forhold til klagetemaet og til belysning af de elementer i afgørelsen, som nævnet ønsker at inddrage i sagen.

Nævnet skal altid tage stilling til alle relevante påstande, som klager gør gældende.

Udtrykkelig adgang for Planklagenævnet til at begrænse prøvelsen (5)

2. Planklagenævnet kan begrænse sin prøvelse af en afgørelse til de væsentlige forhold, hvis en klage indeholder flere klagepunkter

- Navnlige klagepunkter, som kan føre til, at den påklagede afgørelse ophæves, ændres eller hjemvises til fornyet behandling.
- Nævnet anfører i sin afgørelse, om den påklagede afgørelse i øvrigt indeholder væsentlige mangler, så risikoen for gentagelse mindskes.
- Det fremgår udtrykkeligt af nævnets afgørelse, hvilke forhold nævnet har taget stilling til.

Ansatte i Nævnenes Hus kan repræsentere Planklagenævnet og Miljø- og Fødevareklagenævnet i retssager

Gældende ret:

Retsplejelovens § 260:

- HR: Advokater er eneberettigede til at møde i retten
- U: Personer, der er ansat hos en part, kan møde i retten for parten
 - Må ikke være ansat kortere end 1 måned
 - Må ikke være ansat med det særlige formål at møde i retten

Udfordring:

Det er Nævnenes Hus, der sekretariatsbetjener bl.a. Miljø- og Fødevareklagenævnet og Planklagenævnet. Ansatte i Nævnenes Hus er dermed ikke ansat i de enkelte nævn og er dermed ikke udtrykkeligt omfattet af bestemmelsen i retsplejeloven.

Lovforslaget:

For at implementere den politiske aftale foreslås det, at der indsættes en udtrykkelig bestemmelse i både lov om Planklagenævnet og lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvorefter ansatte i Nævnenes Hus kan møde i retten for nævnene, hvis retsplejelovens betingelser i øvrigt er opfyldt.